

детска наивност ще ти откажат да я вземат и прочетатъ. Съ излизането си отъ училище отъ ранна детска възраст още, тѣ се впрѣгатъ въ работа, често не по силитѣ имъ. Тѣ преживяватъ единъ чисто растителенъ периодъ: храна за подържане тѣхното тѣло имъ се дава, колкото далъ Господъ, но духовна храна отъ никжде не имъ се поднася. Ако ли сами тѣ се сѣятъ нѣкога за ученическитѣ си книжки или детски списания, ако такива сж получавали като ученици, за да си прочетатъ нѣщо отъ онова, което нѣкога сж чели, то едва ли ще задоволятъ тѣй похвалното си желание, защото книжкитѣ имъ отдавна сж или изгризани отъ мишкитѣ, или пъкъ употребени за цигарки и изгорени отъ татка имъ, чича имъ, другъ нѣкой роднина или съседа имъ тю-тюнджия. И не е никакъ за чудене, дето следъ нѣколко само години тѣ забравятъ не само какво сж учили въ училище, но дори и да четатъ.

6. Защото читалището най-после ще задоволява присжщата на всѣкиго нужда отъ все нови и нови знания. При липса на читалище или кооперация, любознателниятъ младежъ помѣрва тукъ да отиде, тамъ да отиде, па току свие въ кръчмата. Въ нея заварва мнозина, дошли преди него. Единъ пийналъ повечко, другъ по-малко. Съ тогова сръбне, съ оногова се почерпи. Повтарятъ, потретятъ шишенцата и започнатъ да се разправятъ все по на високо и по на високо, докато почнатъ да не могатъ да се чуватъ и разбиратъ — къмъ това се притурятъ и неочаквани скандали.

По-друго би било, ако въ селото има читалище. То ще е мѣстото, кждето всѣки ще задоволява ежедневиетѣ си нужди отъ новини и знания. Въ него всѣки ще прочете, ще му прочетатъ. И ще научи нѣщо, и това нѣщо е съвсемъ различно отъ онова, което научава въ кръчмата. При това всѣки ще се завръща у дома си трезвенъ, съ бодъръ умъ и съ още по-добро разположение на духа си. Само по тоя начинъ ще престанатъ да се разиграватъ ония отвратителни сцени, които най-често се повтарятъ следъ всѣко завръщане отъ кръчмата. Само по тоя начинъ най-после селянинътъ ще отвикне и не ще посещава тоя вертепъ, който най-немилостиво ограбва и последния залъгъ изъ устата на децата му.

